

Miscellanea.

I.

Den engelske Indkomstskat.

»The English Income Tax. with special reference to Administration and Method of Assessment«. Saaledes lyder Titelen paa en større Afhandling af Dr. Joseph Hill, udgivet af den amerikanske »Economic Association«. Det er et overordentlig fortjenstfuldt Arbejde, fuldt af nyttig Lærdom ikke blot for den, der ønsker at kende det mærkelige engelske Skatteapparat i alle dets Enkeltheder, men i Virkeligheden for enhver, der som Lovgiver eller paa anden Maade skal arbejde med Ordningen af personlige Skatter. Dr. Hills Fremstilling er saa lidt akademisk som vel muligt, og det er da heller ikke noget Studerekammerarbejde. Største Delen af Stoffet er samlet ved personligt Besøg hos højere og lavere Skatteautoriteter, og selv om Forfatteren ikke paa noget Punkt tilbageholder sin personlige Dom, mærker man, at denne hviler nok saa meget paa det, han har set og hørt, som paa forud tilstedeværende Theorier og økonomisk Grundsyn.

Medens Forfatteren i det hele taget udtaler sig

Miscellanea.

I.

Den engelske Indkomstskat.

»The English Income Tax. with special reference to Administration and Method of Assessment«. Saaledes lyder Titelen paa en større Afhandling af Dr. Joseph Hill, udgivet af den amerikanske »Economic Association«. Det er et overordentlig fortjenstfuldt Arbejde, fuldt af nyttig Lærdom ikke blot for den, der ønsker at kende det mærkelige engelske Skatteapparat i alle dets Enkeltheder, men i Virkeligheden for enhver, der som Lovgiver eller paa anden Maade skal arbejde med Ordningen af personlige Skatter. Dr. Hills Fremstilling er saa lidt akademisk som vel muligt, og det er da heller ikke noget Studerekammerarbejde. Største Delen af Stoffet er samlet ved personligt Besøg hos højere og lavere Skatteautoriteter, og selv om Forfatteren ikke paa noget Punkt tilbageholder sin personlige Dom, mærker man, at denne hviler nok saa meget paa det, han har set og hørt, som paa forud tilstedeværende Theorier og økonomisk Grundsyn.

Medens Forfatteren i det hele taget udtaler sig

stærkt til Gunst for Kildebeskatningen, saaledes som denne praktiseres i England, maa han dog paa mange enkelte Punkter (man synes næsten at læse hans Skuffelse mellem Linierne) erkende, at Systemet har sine store og navnlig i vore Dage stærkt følelige Mangler. Et Par Exempler skal fremdrages i det følgende.

Som en væsentlig praktisk Fordel ved Kildeskatten nævnes ofte, at den i højere Grad end Netto-Indkomstskatten evner at drage al skattepligtig Indtægt ind under Ligningen. Fuldstændig lykkes dette aldrig, hverken for den ene eller den anden Skatteform, men det er klart, at jo mindre man formaar at gøre Spillerummet for det Indtægtsbeløb, der undslipper, des nærmere er man naaet Idealet. Nu er det ifølge Sagens Natur overordentlig vanskeligt at trænge til Bunds i Spørgsmaalet om, hvor stor en Procentdel af Befolkningens virkelige skattepligtige Indtægt der undslipper Ligningsmyndighederne, thi i Almindelighed er netop Ligningen og Skatteprovenuet den væsentligste, om ikke den eneste, Basis for vor Kundskab om Indtægtsforholdene. Ikke desto mindre er det lykkedes Dr. Hill paa enkelte ret afgørende Punkter at aabne Indblik i dette Forhold.

Forfatteren forudskikker den interessante Oplysning, at adskillige personlige Skatter i de Forenede Stater i Virkeligheden kun ramme 50 pCt. af den skattepligtige Indtægt; han anser det derfor for noget nær et Ideal, om det lykkes at faa 85 eller 90 pCt. ind under Ligningen, og hans Undersøgelse lærer ham, at den engelske Skat nu — efter en Udvikling, der har strakt sig over flere Slægtled — sandsynligvis

er naaet frem til denne relative Fuldkommenhed. Og saa maa det endda erindres, at tre Fjerdedele af Indkomsten beskattes paa saadan Maade, at der er Sikkerhed for, at intet undslipper Ligningen. Den ene Fjerdedel, for hvilken Spørgsmaalet alene har praktisk Betydning, er Indtægten i Schedule D af Næringsdrift og af »foreign investments«. Schedule D er jo i det hele taget den engelske Skats enfant terrible, og til alle Tider har der lydt Klager over de talrige, her forekommende Besvigelser. De, der have læst N. C. Frederiksens Fremstilling (»Om almindelig Formue- og Indkomstskat«), ville sikkert have bevaret en Række haarrejsende Exempler i Erindringen. Paafaldende er det imidlertid, at Dr. Hills Bog, der dog er en Menneskealder yngre end Frederiksens, kun har kunnet forøge sidstnævntes Exempelsamling med et eneste Tilfælde, der endda er omtrent 30 Aar gammelt: ved Anlægget af »Victoria Embankment« i London exproprieredes 200 Ejendomme, og det viste sig ved denne Lejlighed, at 80 af Ejerne havde gjort sig skyldige i Skattesvig efter en saadan Maalestok, at deres virkelige skattepligtige Indtægt var 130 pCt. højere end den, hvoraf de, efter Selvangivelse, var blevne beskattede. Dr. Hill konstaterer, at dette celebre Bedrageritilfælde er det sidste, der foreligger for Offentligheden i de af Board of Inland Revenue udgivne Aarsberetninger. Om man heraf tør slutte, at Folk siden den Tid er blevne ærligere, eller at Ligningsmændene gaa skrappe til Værks, eller endelig at Departementet er kommet til den Erkendelse, at Tavshed overfor slige Tilfælde er den fornuftigste Politik, det maa

staa hen; rimeligt er det vel at antage, at alle tre Forklaringer have nogen Berettigelse. At Ligningen er bleven fuldkomnere i Tidens Løb, derom vidner især de Data, der foreligge om Beskatningen af Renteindtægter fra Udlandet (*foreign investments*). Af Indtægter af denne Art inddroges under Ligning i 1881 kun 30 Mill. £. men i 1891 næsten 55 Mill. £, og det kan ikke antages, at den samlede Indtægt i denne Gruppe er steget tilnærmelsesvis i samme Forhold. Støttende sig til Beregninger af Robert Giffen, antager Forfatteren, at det samlede ubeskattede, men skattepligtige Beløb under Schedule D for 15 Aar siden udgjorde 85 Mill. £, hvorefter den engelske Indkomstskat alt i alt skulde ramme hen imod de 9 Tiendedele af Befolkningens skattepligtige Indtægt.

Dette Resultat er af almen Interesse; thi ved alle Former af direkte Skatter møder Problemet: hvorledes undgaa Skattesvig? Tilhængerne af Kildebeskatningens Princip maa man selvfølgelig give Medhold i, at dette Princip praktisk talt udelukker enhver Fare for utilstrækkelig Ligning; men dette gælder ogsaa kun saa langt som Principet lader sig anvende i sin Renhed, og Schedule D i den engelske Stat er, isoleret betragtet, ikke en Kildeskat, men et Stykke personlig Netto-Indkomstskat, og maa være det ifølge Sagens Natur. Spørgsmaalet er saa, om Dr. Hill har Ret, naar han saa stærkt beundrer et Ligningssystem, der — ifølge Giffen — lader 15 pCt. af den skattepligtige Indtægt af borgerlig Næring og endog 60 pCt. af Renteindtægt fra Udlandet undslippe. Spørgsmaalet er aabent, og det

er næppe muligt at modsige den, der vil paastaa, at selv den skrappeste Deklarationspligt og den mest energiske Anvendelse af Skatteskruen ikke formaar at fremkalde bedre Resultater; men saa meget synes dog sikkert, at det kun er saa som saa med det Ideelle, naar Talen er om Schedule D. Man maa ikke lade sig vildlede af, at den engelske Skat, trods sine Mangler, har en stor og ejendommelig Værdi som national Institution; dette kommer ikke i Betragtning, naar man ser Sagen teknisk og almindeligt. Det synes imidlertid, som om Dr. Hill noget har ladet sig blænde af det for hans amerikanske Øjne helt uvante Syn af en inderlig Forbindelse mellem Skatten og Landets Historie og Forfatning, af den hundredaarige Kontinuitet i Selvbeskatningens Organer, i det hele taget af det, som N. C. Frederiksen kalder »Aanden« i det hele Apparat.

Til »Aanden« i den engelske Skat hører iøvrigt ogsaa paa en vis Maade Principet om, at Borgernes samlede Nettoindtægt forbliver en privat Hemmelighed, som end ikke edsvorne Embedsmænd faa Indblik i. Det er sandt, at Kildebeskatnings-Systemet til en vis Grad muliggør en saadan Hemmeligholdelse af den enkeltes Indtægt, men i Praxis ogsaa kun til en vis Grad. Allerede den Omstændighed, at Indtægter under et vist Minimum (i England nu 160 £) fritages for at svare Skat, medfører som en nødvendig Konsekvens, at en Mængde Borgere maa angive deres samlede Nettoindtægt for at godtgøre, at de have Ret til Skattefrihed. I samme Retning virke de efterhaanden overordentlig talrige »abate-ments« — lovbestemte Moderationer for forskellige

Indtægtstrin. Oprindelig kendte den engelske Skat ikke noget til Progression; det var først i 1853 at Gladstone gennemførte det første Skridt i Retning af at give de laveste Indtægtsklasser nogen Lettelse, men i Aarenes Løb har denne lille Begyndelse, trods de store politiske Vanskeligheder, udviklet sig til et helt progressivt (eller rettere degressivt) System, saaledes at nu først Indtægter paa mindst 700 £ — altsaa 12 à 13000 Kroner — betale fuld Skat. Det er da let forstaaeligt, at Antallet af dem, der tvinges til at lægge Kortene paa Bordet, er steget meget betydeligt; i Virkeligheden maa de fem Sjattedele af Skatteyderne til Punkt og Prikke gøre Rede for deres Indtægt, og Retten til Hemmeligholdelse er saaledes nuomstunder omtrent illusorisk.

Dette Forhold lægger da ogsaa en Dæmper paa den amerikanske Forfatters Begejstring. Naturligvis kan han ikke tænke sig en Indkomstskat uden Progression, og den nyeste Udvikling af »abatement«-Systemet har derfor hans fulde Sympathi, men han maa erkende, at dette System i Virkeligheden har svækket den engelske Skat, ikke mindst ved at byrde Administrationen med over en halv Million Tilbagebetalingsposter. Fremtiden vil utvivlsomt forlange en mere og mere rationel Progression, hvilket kun kan ske gennem en videre Udvikling af Moderationerne, og det bliver da et Spørgsmaal, hvor langt denne Proces kan fortsættes, uden at Fordelene ved den nu bestaaende Ligningsmethode ophæves. Det er et Spørgsmaal, om man ikke tilsidst vil erkende, at den direkte Ligning paa Nettoindtægten

er baade den naturligste, den sikreste og den bekvemmeste.

A. J.

II.

Landarbejderlønnen i England og i Danmark.

Det engelske Board of Trade har udgivet en Beretning om Landarbejderlønnen i de forskellige Egne af de forenede Kongeriger. Forfatteren af dette interessante Værk er Mr. Wilson Fox, som allerede tidligere (saaledes i Beretningerne fra den store Arbejderkommission af 1892) har givet gode Bidrag til Belysning af engelske Landarbejderes Livsvilkaar.

Emnet er saa specielt, at der ikke her er Anledning til at fremdrage mange Enkeltheder, men et Par af Hovedresultaterne lønner det sig dog maaske at se Side om Side med tilsvarende Data fra vort eget Land.

Paa Grundlag af Mr. Fox's Meddelelser kan man anslaa en Landarbejders Fortjeneste (Aar 1898) i England og Wales til ca. 790 Kr., i Skotland til 860 Kr., i Irland derimod kun til 470 Kr. For danske Landarbejdere (faste Arbejdere paa egen Kost) beregnedes Aarsfortjenesten i 1897 til 534 Kr. Altsaa var Landarbejderfortjenesten i Skotland mere end en halv Gang (ca. 60 pCt.) højere end i Danmark, medens paa den anden Side de irske Landarbejdere tjene mindre end de danske. De anførte Gennemsnitstal for England, Skotland og Irland give kun tilnærmelsesvis en Forestilling om de uhyre Forskel-